

КАЧУР Альона Сергіївна

доктор філософії у галузі знань права, старший викладач кафедри цивільного та господарського права Національного університету біоресурсів і природокористування України

(м. Київ, Україна)

ПРИВАТНОПРАВОВІ ПИТАННЯ СПОРТИВНОГО ПРАВА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Спортивне право - порівняно нова та ще не до кінця структурована галузь правознавства в Україні. В умовах глобалізації та євроінтеграції зростає потреба у вдосконаленні нормативної бази, яка б забезпечувала правову визначеність у відносинах між спортсменами, клубами, федераціями, спонсорами та іншими учасниками спортивного процесу. Водночас, існують суттєві розбіжності між українським підходом до регулювання спортивних правовідносин та європейськими стандартами, зокрема нормами CAS, FIFA, WADA та Європейської хартії спорту.

Спортивне право в Україні перебуває на етапі становлення та інтеграції в міжнародну правову систему. З огляду на глобалізаційні виклики та євроінтеграційні прагнення, важливим є аналіз національного законодавства та його узгодження з міжнародними стандартами у сфері спорту.

Конституція України зазначає, що Держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту, забезпечує санітарно-епідемічне благополуччя.

Закон України «Про фізичну культуру і спорт» регулює спортивну діяльність в Україні. Цей закон визначає загальні засади організації та розвитку фізичної культури і спорту, права та обов'язки учасників спортивного процесу.

Але такі нагальні проблеми у даній тематиці, як відсутність кодифікованого спортивного кодексу, що ускладнює систематизацію правових

норм, недостатня увага до правового статусу професійних спортсменів та тренерів, та проблеми з імплементацією міжнародних стандартів у національне законодавство потребують вивчення, і як наслідок вдосконалення та адаптації до сучасних реалій існуючої системи правового регулювання.

Міжнародне спортивне право базується на актах міжнародних організацій, таких як:

- Олімпійська хартія Міжнародного олімпійського комітету (МОК);
- Кодекс Всесвітнього антидопінгового агентства (WADA);
- Регламенти міжнародних спортивних федерацій (FIFA, UEFA, IAAF тощо).

Ці документи встановлюють загальні принципи та правила, обов'язкові для національних федерацій та спортсменів.

Спортивний арбітражний суд (CAS) у Лозанні є ключовим органом у вирішенні міжнародних спортивних спорів. Його рішення визнаються обов'язковими для виконання національними федераціями та спортсменами у понад 150 країнах.

Українське законодавство визнає пріоритет міжнародних договорів, ратифікованих Верховною Радою, над національними законами. Це створює правову основу для інтеграції міжнародних стандартів у національне регулювання. Зокрема, Україна активно впроваджує міжнародні норми, а саме:

- Імплементація положень Олімпійської хартії у національне законодавство;
- Співпраця з WADA щодо боротьби з допінгом у спорті;
- Визнання рішень CAS у національній судовій практиці.

Гармонізація українського та міжнародного спортивного права є необхідною умовою для розвитку спорту в Україні та інтеграції у світову спортивну спільноту. Національна нормативна база має фрагментарний характер та не повною мірою враховує міжнародні стандарти щодо статусу

спортсменів, вирішення спорів, а також антидопінгового контролю. Наприклад, рішення Спортивного арбітражного суду (CAS) не завжди визнаються автоматично в українських судах через прогалини в законодавстві. Більшість спортивних спорів в Україні розглядаються у загальних судах, які не мають відповідної спеціалізації й можуть не враховувати специфіку спортивної галузі. Через неузгодженість між спортивним і трудовим правом, спортсмени нерідко позбавлені елементарних соціальних гарантій: медичного страхування, відпустки, компенсацій за травми. Також спортсмени України не завжди мають адекватний захист своїх прав, зокрема у випадках травм, дискваліфікацій, дострокового розірвання контракту, тощо.

Попри формальне прийняття Кодексу WADA, контроль за його виконанням в Україні залишається формальним і епізодичним.

Водночас позитивною є практика імплементації окремих норм міжнародного спортивного права через угоди з федераціями та підписання відповідних кодексів. Серед актуальних питань можна виділити такі, як підвищення рівня правової обізнаності учасників спортивного процесу щодо їхніх прав та обов'язків; ефективна імплементація міжнародних стандартів та рішень міжнародних спортивних організацій; посилений правовий захист прав та інтересів спортсменів, тренерів та інших учасників спортивного процесу; а також розробка та прийняття Спортивного кодексу України, який систематизує всі правові норми у сфері спорту.

Адже забезпечення ефективного правового регулювання сприятиме захисту прав учасників спортивного процесу, підвищенню рівня спортивних досягнень та зміцненню авторитету України на міжнародній арені.

Список використаних джерел

1. Конституція України № 254к/96-ВР від 28.06.1996

2. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» від 24.12.1993 № 3808-XII (в редакції зі змінами та доповненнями).
3. Олімпійська хартія: Міжнародний олімпійський комітет. - Лозанна, 2023.
4. Всесвітній антидопінговий кодекс: Всесвітнє антидопінгове агентство (WADA). - Монреаль, 2021.
5. Статут ФІФА (FIFA Statutes). - Цюрих, 2022.
6. Court of Arbitration for Sport (CAS): Code of Sports-related Arbitration. Lausanne, 2023.
7. Харитонов Є.О., Харитонova О.І. Спортивне право: навч. посіб. -Одеса: Юридична література, 2019. - 304 с.
8. Пахомов В.В. Правові аспекти врегулювання спортивних спорів: монографія. - Київ: КНТ, 2021. - 252 с.
9. Карась О.І. Спортивне право в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку // Вісник Національної академії правових наук України. - 2022. - №2. - С. 37 - 45.
10. Звіт Міністерства молоді та спорту України про діяльність спортивних федерацій за 2022 рік.
11. Бойко Т.І. Міжнародне спортивне право: основні джерела та механізми реалізації // Юридичний журнал. - 2023. - №5. - С. 50-56.

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Юридичний факультет
Кафедра цивільного та господарського права



АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИВАТНОПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 127 річниці заснування Національного університету біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, 15 травня 2025 р.)



Київ 2025

За зміст та якість матеріалів відповідальними є автори публікацій.

Актуальні питання приватноправового регулювання в умовах євроінтеграції: тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 127-річниці заснування Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ, 15 травня 2025 року.) / За заг. ред. проф. О.Ю. Піддубного. Київ, 2025. 234 с.

У збірнику розміщено тексти наукових доповідей, присвячених дослідженню актуальних питань у сфері приватного права в Україні та перспектив його розвитку і вдосконалення в контексті євроінтеграції.

Розраховано на науковців, викладачів, аспірантів та здобувачів наукового ступеню, а також суддів, адвокатів та практикуючих юристів, спеціалістів у сфері приватного права.